

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION EXTRAORDINAIRE 1995 (*)

21 SEPTEMBRE 1995

PROPOSITION DE LOI

**visant à préciser les modalités
d'application de l'astreinte prévue
aux articles 1385bis et suivants du
Code judiciaire, en matière
d'obligation de respect des droits de
visite d'enfant, dans le cadre des
procédures de divorce ou de
séparation temporaire ou
définitive des parents**

(Déposée par M. Roger Hotermans)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Dans le cadre des procédures de divorces, de séparations de corps ou même de séparations provisoires prévues et organisées sur base de l'article 223 du Code civil, celui des deux parents à qui n'est pas confiée la garde des enfants, se heurte souvent, en pratique à la mauvaise volonté voire à une telle hostilité du conjoint qui a obtenu cette garde, qu'il lui est impossible d'obtenir le respect du droit de visite lui octroyé à l'égard des enfants communs.

Or, la séparation des parents ne doit jamais aboutir à priver l'un d'eux du droit imprescriptible de maintenir une relation avec ses enfants, ceux-ci ayant d'ailleurs un intérêt prioritaire à conserver

(*) Première session de la 49e législature.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1995 (*)

21 SEPTEMBER 1995

WETSVOORSTEL

**ter bepaling van de toepassingswijze
van de dwangsom als bedoeld in de
artikelen 1385bis en volgende van het
Gerechtelijk Wetboek inzake de
verplichting tot nakoming van het
bezoekrecht aan kinderen, in het
raam van de procedures tot
chtscheiding of tot tijdelijke of
definitieve scheiding van de ouders**

(Ingediend door de heer Roger Hotermans)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In het raam van de procedures tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of zelfs van tijdelijke scheiding bepaald en geregeld op grond van artikel 223 van het Burgerlijk Wetboek, stuit degene van beide ouders aan wie de bewaring van de kinderen niet is toevertrouwd in de praktijk vaak op slechte wil of zelfs op een zodanig vijandige houding van de andere echtgenoot die voornoemde bewaring heeft gekregen, dat hij onmogelijk het bezoekrecht kan uitoefenen dat hem ten aanzien van de gemeenschappelijke kinderen is toegekend.

De scheiding van de ouders mag er nochtans nooit toe leiden dat aan een van hen het niet voor verjaring vatbare recht wordt ontnomen om een band met zijn kinderen te bewaren. Die laatsten hebben er overi-

(*) Eerste zitting van de 49e zittingsperiode.

avec leurs deux parents une relation normale d'affection.

La sanction efficace du respect des droits de visite n'existe plus en fait, dans la mesure où les autorités de police, appelées à garantir l'exécution des jugements civils, ont reçu instructions depuis longtemps, et à juste raison, de ne plus conduire de force des enfants chez celui des deux parents qui demande l'application de son droit de visite.

Par ailleurs, même si la non représentation d'enfant, dans le cadre des procédures de divorces ou de séparations, aux personnes qui sont en droit de les réclamer est érigé en délit par l'article 369bis du Code pénal, il reste que cette disposition est rarement appliquée, les parquets ne poursuivant que peu sur cette base, car ils craignent à juste titre que des poursuites ne viennent encore davantage exacerber les passions entre les parents, et ce, au détriment de l'intérêt des enfants concernés.

Il faut noter en plus que l'application éventuelle de la sanction pénale n'a que rarement les effets escomptés immédiats, à savoir de permettre au plaignant d'obtenir le respect du droit de visite lui accordé.

En outre, l'obtention éventuelle d'une condamnation sur cette base est longue et de nombreux mois voire plusieurs années s'écoulent souvent avant que la sanction légale à l'obligation de respect du droit de visite ne vienne frapper le conjoint récalcitrant.

Enfin, lorsque condamnation il y a, elle n'est souvent que de principe et de peu d'incidence, même si elle accentue le ressentiment entre parents.

L'astreinte est un mécanisme de sanction du non respect d'une obligation dite « de faire » efficace et immédiat et qui permet souvent d'obtenir rapidement le résultat escompté.

En outre, il est plus approprié au cas d'espèce qu'une sanction pénale.

Il y aurait donc lieu d'en favoriser l'application au domaine du respect des droits de visite (et inversement à titre de sanction du droit de garde) d'enfants, en cas de séparations.

D'autre part, pour garantir sa réelle efficacité, il y a lieu de prévoir la compensation automatique de cette astreinte avec les pensions alimentaires ou parts contributives dues par le parent qui en obtient le bénéfice envers le parent récalcitrant, et de la mettre sur le même pied que les pensions alimentaires et parts contributives en matière de cessions ou de saisies sur rémunérations.

R. HOTERMANS

gens het grootste belang bij met hun beide ouders een normale affectieve relatie te onderhouden.

Aan de inachtneming van het bezoekrecht wordt in feite niet langer doelmatig de hand gehouden, aangezien de politieautoriteiten, die de tenuitvoerlegging van burgerrechtelijke vonnissen moeten garanderen, sinds geruime tijd en terecht onderrichtingen hebben gekregen om de kinderen niet langer met geweld naar diegene van de ouders te brengen die de uitoefening van zijn bezoekrecht vordert.

Ook al is, in het raam van de procedures tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, het niet afgeven van kinderen aan de personen die het recht hebben hen op te eisen, een misdrijf naar luid van artikel 369bis van het Strafwetboek, toch wordt die bepaling zelden toegepast. De parketten stellen op die grond immers niet vaak vervolging in aangezien ze met recht vrezen dat een vervolging de ruzie tussen de ouders nog aanscherpt, wat ten koste gaat van de belangen van de betrokken kinderen.

Voorts zij aangestipt dat de eventuele toepassing van de strafrechtelijke sanctie slechts zelden de verwachte onmiddellijke uitwerking heeft, met name dat de klager verkrijgt dat het hem toegekende bezoekrecht in acht wordt genomen.

Bovendien gaat er vaak heel wat tijd over heen voor eventueel een veroordeling op die gronden wordt verkregen en verlopen er vele maanden en soms jaren voor de weerspannige echtgenoot krachtens de wet gestraft wordt omdat hij de verplichtingen inzake bezoekrecht niet in acht neemt.

Als er dan uiteindelijk toch een veroordeling komt, is die vaak niet meer dan principieel en heeft ze een geringe weerslag, al spitst ze de wrok tussen de ouders nog verder toe.

De dwangsom is een doelmatige en onmiddellijke regeling tot bestraffing van de niet-nakoming van een zogenaamde verplichting « om te handelen » en leidt vaak spoedig tot het verhoopte resultaat.

Bovendien is ze beter geschikt voor deze bijzondere gevallen dan een strafrechtelijke sanctie.

Bijgevolg zou in geval van scheiding de toepassing ervan inzake de naleving van het bezoekrecht (en omgekeerd bij wijze van bekrachtiging van het recht van bewaring) aan kinderen moeten worden bevorderd.

Om te waarborgen dat die dwangsom echt doelmatig is, moet anderzijds worden voorzien in de automatische schuldvergelijking ervan met de uitkeringen tot levensonderhoud of de bijdragen verschuldigd door de ouder die de dwangsom verkrijgt ten opzichte van de weerbarstige ouder en moet ze op gelijke voet worden gebracht met de uitkeringen tot onderhoud en bijdragen inzake overdrachten of beslag op vergoedingen.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Un article 1385*decies*, rédigé comme suit, est inséré dans le Code judiciaire :

« Art. 1385*decies*. — Sans préjudice des dispositions de l'article 369*bis* du Code pénal, le mécanisme de l'astreinte peut, dans les conditions prévues aux articles précédents, être appliqué par le juge saisi, sur demande d'une des deux parties, soit au profit de celui des deux parents qui n'obtient pas la garde des enfants, à titre de sanction de son droit de visite, envers l'autre parent, soit, inversement au parent à qui la garde des enfants est confiée, dans l'hypothèse où l'autre parent ne lui restituerait pas les enfants à l'issue d'un droit de visite.

L'astreinte peut être fixée par enfant ou globalement lorsqu'il y a plusieurs enfants concernés.

La non représentation d'enfant donnant droit à l'astreinte prononcée est établie 24 heures après sommation faite par un huissier de justice au parent qui doit représenter l'enfant, à la requête de l'autre parent.

L'astreinte accordée et définitivement acquise après la sommation prévue à l'alinéa précédent peut être prélevée d'office sur toutes sommes et aussi sur toutes pensions alimentaires ou parts contributives à l'entretien des enfants, échues ou à échoir, dues par le bénéficiaire de l'astreinte au parent débiteur. »

Art. 3

Dans l'article 1412 du même Code, à l'alinéa premier, il est inséré un 1°*bis*, libellé comme suit :

« 1°*bis*. lorsque la cession ou la saisie sont opérées en raison de l'application de l'astreinte prévue à l'article 1385*decies* du présent Code. »

16 août 1995.

R. HOTERMANS

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In het Gerechtelijk Wetboek wordt een artikel 1385*decies* ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 1385*decies*. — Onverminderd het bepaalde in artikel 369*bis* van het Strafwetboek, kan de regeling van de dwangsom in de bij de vorige artikelen bepaalde omstandigheden, door de geadieerde rechter worden toegepast op vordering van een van de beide partijen, hetzij ten gunste van degene van de beide ouders die de bewaring van de kinderen niet verkrijgt bij wijze van bekrachtiging van zijn bezoekrecht ten aanzien van de andere ouder, hetzij omgekeerd op de ouder aan wie de bewaring van de kinderen is toevertrouwd, in de onderstelling dat de andere ouder hem de kinderen na de uitoefening van het bezoekrecht niet zou teruggeven.

De dwangsom kan per kind worden bepaald of algemeen wanneer er verscheidene kinderen betrokken zijn.

De niet-afgifte van een kind die aanleiding geeft tot de uitgesproken dwangsom wordt vastgesteld 24 uur na aanmaning door een gerechtsdeurwaarder aan de ouder die het kind moet afgeven, op vordering van de andere ouder.

De toegekende en na de in het vorige lid bepaalde aanmaning definitief verbeurde dwangsom kan ambtshalve worden afgenomen op alle bedragen alsmede op alle, verkregen of nog te verkrijgen uitkeringen tot onderhoud of bijdragen in het onderhoud van de kinderen, welke door de begunstigde van de dwangsom aan de schuldige ouder verschuldigd zijn. »

Art. 3

In het eerste lid van artikel 1412 van hetzelfde Wetboek, wordt een 1°*bis* ingevoegd, luidend als volgt :

« 1°*bis*. wanneer de overdracht of het beslag wordt verricht wegens de toepassing van de dwangsom bedoeld in artikel 1385*decies* van dit Wetboek. »

16 augustus 1995.

